U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **P. Ch. H.,** zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 1. 2020, č. j. 62 Az 24/2019 – 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Ladislava Bárty **se určují** částkou 6800 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 1. 2020, č. j. 62 Az 24/2019 – 41, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ze dne 4. 6. 2019, č. j. OM-208/LE-BA04-HA10-2019, jímž žalovaný neudělil stěžovateli mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel, státní příslušník Vietnamské socialistické republiky, je bez náboženského vyznání a politicky se neangažuje. Stěžovatel je rozvedený, má dceru (nar. 2007), která žije ve Vietnamu. Jeho zdravotní stav je dobrý. Stěžovatel opustil Vietnam v roce 2018 a cestoval za pomoci převaděčů různými vozidly i pěšky do Evropy, z Maďarska se potom přes území Slovenské republiky a České republiky snažil dostat do Německa. Stěžovatel byl dne 21. 3. 2019 převzat Policií České republiky na bývalém hraničním přechodu od orgánů německé policie na základě readmisní dohody mezi Německem a Českou republikou, a to z důvodu neoprávněného pobytu stěžovatele v Německu bez cestovního dokladu a víza. Téhož dne bylo se stěžovatelem zahájeno řízení o správním vyhoštění a následně byl stěžovatel za tímto účelem zajištěn. Dne 24. 3. 2019

podal stěžovatel v Zařízení pro zajištění cizinců Balková žádost o udělení mezinárodní ochrany. K této žádosti uvedl a dále v rámci pohovoru ve správním řízení vypověděl, že Vietnam opustil z toho důvodu, že je zadlužený a nemohl si tam najít práci. Do Vietnamu se vrátit nechce, jelikož má strach, že po něm budou jeho věřitelé, které označil za mafii, tyto dluhy chtít zaplatit a stěžovatel nemá možnost vydělat si na zaplacení těchto dluhů v zemi původu. S manželkou se kvůli dluhům rozvedli a jeho rodiče jsou již staří.

[3] Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí neshledal důvody uvedené stěžovatelem v řízení o udělení mezinárodní ochrany relevantními z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Jestliže se stěžovatel obává věřitelů, od kterých si půjčil peníze, může se obrátit na příslušné vietnamské státní orgány. Ty mu jsou schopny ochranu proti možné újmě ze strany soukromých osob zajistit.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. V ní vyjádřil nesouhlas se závěry žalovaného, podle nichž je Vietnam schopen mu poskytnout dostatečnou ochranu před vážnou újmou hrozící ze strany třetích osob. Poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), a uzavřel, že podle jeho názoru ve Vietnamu v současné době nefunguje účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání působících vážnou újmu, který by zaručil stěžovateli ochranu. Stěžovatel poukázal také na „*všeobecně známé informace o vietnamských bezpečnostních složkách i úřadech trpících korupcí zcela svazujících ruce vietnamské policii a znemožňující účinné a nestranné potírání kriminality a ochranu jejích obětí*“. Z tohoto důvodu je tak nepřípadné požadovat po stěžovateli, aby využil prostředky ochrany proti hrozbě vážné újmy ze strany soukromých osob, jak zmiňoval žalovaný.

[5] Krajský soud v napadeném rozsudku posoudil rozhodnutí žalovaného z hlediska všech důvodů udělení mezinárodní ochrany a uvedl, že stěžovatel neuvedl žádnou skutečnost, kterou by bylo možné hodnotit jako azylově relevantní. Krajský soud nesdílel názor stěžovatele, že žalovaný nedostatečně vyhodnotil schopnost vietnamských státních orgánů poskytnout stěžovateli ochranu před možnou hrozící újmou ze strany soukromých osob. Ze správního spisu neplyne a stěžovatel v průběhu správního řízení ani nikdy nenamítal, že by se na státní orgány nemohl obrátit, resp. že se na ně neobrátil pro důvody uvedené v žalobě. Krajský soud odmítl odkaz stěžovatele na výše citované „*všeobecně známé informace*“ z důvodu absolutní obecnosti této formulace. Krajský soud konstatoval, že mu ani z jeho z úřední činnosti nejsou známy jakékoliv „*všeobecně známé informace*“, které by mohly svědčit ve prospěch tvrzení stěžovatele. Krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uzavřel, že lze souhlasit s právním posouzením žádosti stěžovatele žalovaným, neboť uváděné skutečnosti nelze podřadit pod žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu či ve formě doplňkové ochrany. Krajský soud proto žalobu zamítl.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel stejně jako v žalobě rozporoval zejména závěr žalovaného i krajského soudu, že mu vietnamské státní orgány mohou poskytnout ochranu před případnou hrozbou vážné újmy ze strany jeho věřitelů. Stěžovatel má za to, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav věci, a došlo tak k porušení § 3 správního řádu. Žalovaný si měl dle stěžovatele obstarat další zprávy o zemi původu, ze kterých

vyplývá, že vietnamští občané, kteří se v zahraničí snažili získat mezinárodní ochranu, jsou šikanováni nebo i vězněni. Stěžovatel se domnívá, že v případě návratu bude pronásledován, vydírán a podroben fyzickému násilí ze strany věřitelů, a zároveň se obává, že bude vězněn. Žalovaný se však těmito tvrzeními ohledně hrozící vážné újmy nezabýval. Vietnam je autoritativně řízenou zemí a stav lidských práv je kritický, proto není pravděpodobné, že by stěžovateli byla poskytnuta pomoc ze strany státních orgánů. Stěžovatel má za to, že ani krajský soud se nevypořádal dostatečně s otázkou důvodnosti a reálnosti jeho obav. Tuto obavu není možné dostatečně prokázat také z toho důvodu, že ve Vietnamu vládne přísná cenzura a reálné informace o zemi původu stěžovatele tak není možné získat. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a na základě dostatečného množství podkladů. Stěžovatel sám žádné další důkazy nenavrhl. Argumentace stěžovatele je založena pouze na obecném tvrzení, že vietnamské státní orgány nejsou schopny mu poskytnout ochranu. Existence nedemokratického režimu v zemi původu stěžovatele není sama o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a stěžovatel netvrdil žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že může být vystaven pronásledování nebo že mu hrozí nebezpečí vážné újmy. Žalovaný odkázal na své rozhodnutí a na rozsudek krajského soudu, a navrhl, aby Nevyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost odmítl, případně aby ji zamítl.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.); je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[10] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost, přičemž nesouhlasí se stěžovatelem, že by se krajský soud v posuzované věci dopustil pochybení, které by mělo dopad do jeho hmotně právního postavení.

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda by státní orgány ve Vietnamu poskytly ochranu stěžovateli v případě, kdy by mu hrozila vážná újma ze strany soukromých osob, konkrétně ze strany jeho věřitelů.

[12] Pokud jde o posouzení případného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu v případě návratu stěžovatele do země původu, jež stěžovateli hrozí dle jeho tvrzení ze strany jeho věřitelů, je pravdou, že obecně dle § 14a zákona o azylu (na rozdíl od pronásledování dle § 12 zákona o azylu) není podstatné, z jakých důvodů žadateli případně hrozí reálné nebezpečí vážné újmy v zemi původu, ale právě jen existence tohoto reálného nebezpečí. Pokud by tedy stěžovatel hodnověrně tvrdil hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy ze strany nestátních subjektů (soukromých osob) v případě návratu do země původu, jednalo by se o tvrzení ve smyslu udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) [případně i písm. a)] zákona o azylu relevantní.

[13] První problém je ovšem již v tom, že stěžovatel přišel se stručným tvrzením, že mu ze strany jeho věřitelů hrozí vážná újma, a to pravděpodobně v podobě špatného zacházení či dokonce zabití, až v žalobě a toto své tvrzení následně do určité míry rozvedl v kasační stížnosti. V průběhu správního řízení ovšem stěžovatel nikdy netvrdil, že by mu věřitelé, osobně nebo zprostředkovaně, jakkoli vyhrožovali vážnou újmou, pouze je označil za „mafii“, a uvedl, že po něm budou splacení půjčky, která měla být dle tvrzení stěžovatele nelegální, vymáhat, aniž by však toto „vymáhání“ jakkoli specifikoval. Ani v rámci svého výslechu v řízení o správním vyhoštění (protokol o tomto výslechu konaném dne 21. 3. 2019 je součástí správního spisu i v nyní posuzované věci) stěžovatel hrozbu vážné újmy ze strany jeho věřitelů ani v odpovědi na otázku, zda je mu známa nějaká překážka jeho vycestování do země původu, nezmínil, pouze uvedl, že návrat do země původu by zasáhl do jeho života, jelikož tam nemá práci a nemohl by uživit svou dceru [srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2019, č. j. 8 Azs 185/2019 – 36, ve věci zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění; resp. rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 5 Azs 209/2019 – 28, ve věci pozdějšího zajištění stěžovatele dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu; Nejvyšší správní soud připomíná, že ekonomické důvody nejsou samy o sobě azylově relevantní (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 – 64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 – 54) a nezakládají ani skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, tedy ani nárok na udělení doplňkové ochrany].

[14] Teprve pokud by stěžovatel hodnověrně tvrdil hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy ze strany jeho věřitelů, bylo by třeba se dále ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, resp. čl. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí

splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) zabývat tím, zda vietnamské státní orgány mu jsou *„schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu“* před danou vážnou újmou ze strany těchto nestátních původců. Dle čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice tato případná ochrana před nestátními původci pronásledování či vážné újmy musí být účinná, a ne pouze dočasná (k tomu srov. v kontextu ukončení mezinárodní ochrany rozsudek velkého senátu Soudní dvora EU ze dne 2. března 2010, *Abdulla,* C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, ECLI: EU:C:2010:105, body 72-73). Zpravidla je tomu tak, pokud poskytovatel ochrany *„učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup“* (srov. též obdobné znění § 2 odst. 5 zákona o azylu). Ačkoliv z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23), v případě, že informace o zemi původu ukazují opodstatněnost této nedůvěry, nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby vyčerpal prostředky vnitrostátní ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).

[15] Z informací o zemi původu, které shromáždil žalovaný, nevyplývá tvrzení stěžovatele, že by se Vietnam (i přes možné problémy s korupcí) měl řadit mezi státy, kde je policii či další příslušné orgány třeba považovat *a priori* za zcela nefunkční. Takovou skutečnost, tedy presumovanou neschopnost státních orgánů ochránit stěžovatele před kriminálním jednáním soukromých osob, nelze dovozovat ani z toho, že ve Vietnamu vládne totalitní režim, který porušuje lidská práva zejména těch vietnamských občanů, kteří proti němu otevřeně vystupují, resp. s ním veřejně projevují nesouhlas. Mezi tyto osoby stěžovatel nepatří, přičemž neuvedl a tím méně doložil jakýkoli důvod, proč by se politický charakter režimu ve Vietnamu měl projevovat jeho neschopností či neochotou zasahovat proti běžné kriminalitě. Za této situace břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu pro stěžovatele leželo na něm; srov. právě stěžovatelem zmiňovaný rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62. Stěžovatel ovšem nevysvětlil, proč by nemohl využít ochrany státních orgánů v zemi původu. Svou pasivitu v této otázce může jen stěží obhájit existencí cenzury ve Vietnamu. Ta jistě postihuje tamní média, nemůže však v žádném případě zabránit dostupnosti běžných informací o zemi původu, které zpracovávají, tak jako v případě jiných zemí, buď k tomu určené instituce členských států Evropské unie či jiných států speciálně za účelem posuzování vietnamských žádostí o azyl, či jiné státní, mezistátní či nevládní subjekty zabývající se dodržováním lidských práv, bezpečnostní situací a dalšími relevantními otázkami týkajícími se Vietnamu.

[16] Pokud jde o námitku stěžovatele ohledně tvrzeného trestání vietnamských občanů jakožto neúspěšných žadatelů o azyl po jejich návratu do země původu, žalovaný se touto otázkou v žalobou napadeném rozhodnutí zabýval, přičemž se jedná ze strany stěžovatele o námitku z hlediska § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustnou, neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl.

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že jeho dosavadní judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti. Byť Nejvyšší správní soud závěry žalovaného i krajského soudu do určité míry korigoval, musí zároveň konstatovat, že se nedopustili takových pochybení, která by měla vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud tedy neshledal žádný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] I když Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl, stalo se tak dle § 104a s. ř. s. (byť v jeho znění před novelou provedenou zákonem č. 77/2021 Sb., viz přechodné ustanovení čl. II k tomuto zákonu) pro její nepřijatelnost, Nejvyšší správní soud tedy obdobně jako např. v usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 – 28, vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je právě odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu, výrok o náhradě nákladů řízení se tedy v takovém případě opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

[19] V řízení o kasační stížnosti pokračovalo zastoupení stěžovatele advokátem Mgr. Ladislavem Bártou, kterého stěžovateli ustanovil již krajský soud (§ 35 odst. 10 poslední věta s. ř. s.). Náklady spojené se zastoupením, tj. hotové výdaje advokáta a odměnu za zastupování, hradí v takovém případě stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu ve výši 6200 Kč za dva úkony právní služby spočívající v další poradě s klientem přesahující jednu hodinu, jejíž konání ustanovený advokát doložil, a v podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. c) a d) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 6800 Kč.

Poučení:
Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 6. ledna 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu